

FANOVAR

Нашрияи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз

Фановар

29 декабри соли 2023

№ 20-21
(189-190)

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

28.12.2023, шаҳри Душанбе

**Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва
вакилони Маҷлиси намоёндогон!
Ҳамватанони азият!**

Соли 2023 барои Тоҷикистон, бо вучуди мураккабшавии бесоликаи ваъзи ҷаҳони муосир, инчунин, тағйирёбии иқлим ва оқибатҳои нуговори он – хушксоливу камобие, ки солҳои охир дар минтақа идома дорад, ба шарофати заҳмати аҳлонаву содиқонаи мардуми сарбаланди кишвар боз як соли бобарор гардид.

Дар ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа пешравии назаррас ба даст омада, маҷмӯи маҳсулоти дохилии кишвар нисбат ба соли гузашта 8,3 фоиз зиёд гардид ва ба беш аз 130 миллиард сомонӣ расонида шуд.

Қисми даромади бучети давлатӣ 102,5 фоиз таъмин гардида, давлат ва Ҳукумати мамлакат чихати иҷроӣ уҳдадорҳои иҷтимоии худ ва ҳалли масъалаҳои вобаста ба рушди соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоии кишвар тадбирҳои мушаххасро роҳандозӣ намуд.

Ба ин мақсад танҳо аз ҳисоби бучети давлатӣ беш аз 40 миллиард сомонӣ равона карда шуд, ки нисбат ба соли 2022-юм 5,3 миллиард сомонӣ зиёд мебошад.

Тайи солҳои охир тавачҷуҳи аввалиндараҷаи Ҳукумати мамлакат ба масъалаҳои пешгирӣ кардани таъсири хавфҳои эҳтимоли ба иқтисоди миллӣ, истифодаи самараноки иқтидорҳои мавҷуда, саноатикунони кишвар ва таъсиси ҷойҳои корӣ равона карда шуд.

Мо ҳамчунин, ташаккули «иқтисоди сабз», суръат бахшидани раванди рақамикунони иқтисодиёт, инкишофи нури инсонӣ, баланд бардоштани рақобатнокии маҳсулоти ватанӣ, тақвияти имкониятҳои содироти мамлакат ва беҳтар гардонидани сифати хизматрасониҳои иҷтимоиро аз ҷумлаи масъалаҳои афзалиятнок эълон намудем.

Сарфи назар аз таъсири омилҳои манфии солҳои охир, аз ҷумла паҳншавии бемории сироятӣ КОВИД-19, низоҳои тичоратӣ, муноқишаҳои минтақавӣ, ҳалалдор гардидани низоми муносибатҳои байналмилалӣ иқтисодиву молиявӣ ва таъсири бевоситаи онҳо ба иқтисоди миллӣ ба мо муяссар шуд, ки нишондиҳандаҳои рушдро дар ин марҳалаи ҳассос таъмин намоем.

Дар ҳафт соли охир суръати рушди

иқтисоди миллӣ ба ҳисоби миёна 7,5 фоизро ташкил дода, ҳаҷми маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ 1,5 баробар зиёд гардид.

Ҳол он ки мо дар давраи пандемияи КОВИД-19 беш аз ду сол дар шароити маҳдудиятҳои иқтисодиву тичоратӣ қарор доштем.

Дар ин давра даромади пулии аҳоли 3,3 баробар афзоиш ёфта, аз 37,2 миллиард сомонӣ соли 2017 ба 112,7 миллиард сомонӣ дар соли 2023 расид.

Музди миёнаи меҳнат беш аз 2 баробар ва андозаи нафақаи ниҳой 1,9 баробар зиёд гардид.

Бо вучуди болоравии нархҳо дар бозорҳои ҷаҳонӣ, солҳои охир дар кишвар сатҳи таваррум муътадил нигоҳ дошта шуда, соли 2023-юм 3,8 фоизро ташкил намуд.

Дар натиҷаи амалисозии тадбирҳои зикргардида сатҳи камбизоатӣ аз 29,5 фоизи соли 2017 то 21,2 фоиз дар соли 2023 коҳиш дода шуд.

Дар ду даҳсолаи охир сатҳи зиндагии мардуми кишвар тадриҷан беҳтар гардида, нишондиҳандаи сатҳи камбизоатӣ аз 83 фоизи соли 1999-ум то 62 банди фоиз дар соли 2023 паст карда шуд.

Бо мақсади идома додани ин ра-

ванд ба Ҳукумати мамлакат супориш дода мешавад, ки чихати дар ҳафт соли минбаъда то ба 10 фоиз паст кардани сатҳи камбизоатӣ ҷораҳои мушаххасро амалӣ намояд.

Вобаста ба ин, зарур аст, ки дар соли 2024 тавассути татбиқи самараноки барномаву нақшаҳои қабулгардида суръати рушди иқтисоди миллӣ дар сатҳи на кам аз 8 фоиз таъмин карда шавад.

Вакилони муҳтарам!

Дар натиҷаи амалисозии барномаҳои созандаи Ҳукумати мамлакат қисми даромади бучети давлатӣ ҳар сол зиёд гардида, соли 2023 ҳаҷми он нисбат ба соли 2017-ум 1,6 баробар афзоиш ёфт.

Бо фароҳам омадани имконият хусусияти иҷтимоии бучети давлатӣ тақвият дода шуда, хароҷот барои илму маориф, тандурустӣ ва дигар соҳаҳои иҷтимоӣ аз 9,6 миллиард сомонӣ соли 2017 ба 18,5 миллиард сомонӣ дар соли 2023 расонида шуд, яъне 1,9 баробар зиёд гардид.

Дар ҳафт соли охир аз ҳисоби бучети давлатӣ барои дастгирии гуруҳҳои осебпазири аҳоли тавассути пардохти нафақа, кумақпулӣ ва ҷубронпулиҳо, нигоҳдории муассисаҳои хифзи

иҷтимоӣ ва уҳдадорҳои дигар зиёда аз 21,9 миллиард сомонӣ, аз ҷумла танҳо дар соли 2023-юм 4 миллиард сомонӣ равона карда шуд.

Дар ин давра танҳо чихати пардохти кумаки унвонии иҷтимоӣ барои оилаҳои камбизоат ва кӯдакони маъҷуб, инчунин, ҷубронпулӣ яқвақта ба шаҳрвандони аз фалокатҳо зарардида 2 миллиард 70 миллион сомонӣ равона карда шудааст.

Ҳукумати мамлакат барои дастгирии соҳаҳои иҷтимоӣ ва ба ин васила баланд бардоштани сатҳи сифати зиндагии мардуми кишвар аз ҳисоби бучети давлатӣ дар оянда низ тадбирҳои иловагиро амалӣ мегардонад.

Дар се соли минбаъда ҳаҷми умумии хароҷоти бучети давлатӣ ба соҳаҳои иҷтимоӣ афзоиш дода шуда, ба ин мақсад 61 миллиард сомонӣ равона карда мешавад.

Вазорати молия вазифадор карда мешавад, ки яқчо бо сохтору мақомоти дахлдор чихати таъмин намудани нишондиҳандаҳои қисми даромади бучети давлатӣ, самаранокии хароҷоти он ва фарогирии пурраи сарчашмаҳои имконпазири даромади бучет раванди рақамикунони молияву андозро густириш бахшида, дар муҳлатҳои наздиктарин низоми мукаммали муносибатҳои молияи рақамиро роҳандозӣ намояд.

Вазоратҳои молия, рушди иқтисод ва савдо, Бонки миллӣ ва дигар вазорату идораҳо дар ду соли минбаъда низоми пардохтҳои ғайринақдиро дар ҳамаи соҳаҳо, аз ҷумла нуктаҳои савдону хизматрасонӣ пурра ҷорӣ карда, ҳамгирии фаволҷаи роҳи дар ин самт таъмин намоянд.

Инчунин, бо мақсади ҷалби сармояи дохилӣ хориҷӣ чихати рушди бозори коғазҳои киматнок, бахусус, коғазҳои киматноки «сабз» ва бозори тақрорӣ тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Соли 2023 дороии сохторҳои молиявӣ қарзии кишвар нисбат ба соли гузашта 22 фоиз зиёд гардида, 39,6 миллиард сомониро ташкил кард.

Соли ҷорӣ пешниҳоди қарзҳо аз ҷониби низоми бонкӣ дар муқоиса бо соли 2022-юм 31,1 фоиз афзоиш ёфта, ба 18,5 миллиард сомонӣ баробар гардид.

Ҳаҷми қарзҳои хурди додашуда 32,1 фоиз зиёд гардида, 13,3 миллиард сомониро ташкил дод.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҶМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

Қарзҳои ба занону бонувони соҳибкор пешниҳодшуда 30 фоиз афзоиш ёфта, ба 4,8 миллиард сомонӣ расонида шуд.

Дар ин давра бақияи умумии пасандозҳои аҳоли ва шахсони ҳуқуқӣ дар ташкилотҳои қарзии ватанӣ 32 фоиз зиёд гардида, ба 18,6 миллиард сомонӣ расид.

Бонки миллиӣ ва ташкилотҳои қарзиро зарур аст, ки дар самти дарёфти манбаъҳои иловагии маблағгузорӣ ва дар ин замина зиёд кардани пешниҳоди қарзҳои дарозмуддат, дастрас ва бо фоизи паст, инчунин, пурра қорӣ намудани низоми рақамии хизматрасониҳои бонкӣ дар ҳамаи минтақаҳои кишвар ва истифодаи ва-сеи технологияҳои молиявӣ тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Ҳукумати мамлакат рушди бахши хусусӣ, соҳибкорӣ ва сармоягузорию дар Стратегияи миллии рушд барои давраи то соли 2030 ҳамчун воситаи асосии ноил шудан ба ҳадафҳои миллии муайян кардааст ва ҷиҳати фароҳам овардани шароити мусоид барои пешбурди фаъолияти соҳибкориву сармоягузорӣ, барои сармоягузорию ҷолиб гардонидани иқтисодидеи кишвар ва ба содирот нигаронидани он пайвасти чораҷӯӣ менамояд.

Дар натиҷаи тадбирҳои амалигардида шумораи субъектҳои соҳибкорӣ дар 7 соли охир аз 62 ҳазор ба 350 ҳазор баробар гардид.

Дар ин давра аз ҷониби соҳибкорони кишвар беш аз 2 ҳазор корхонаву коргоҳҳои истеҳсоли бо 21 ҳазор ҷойи қорӣ, 1380 иншооти соҳаи маориф, 1213 муассисаи тандурустӣ, 11,5 ҳазор километр роҳ ва 461 пул бунёду азнавсозӣ карда шуданд.

Танҳо дар соли 2023 соҳибкорони мамлакат 715 корхонаи нави истеҳсоли бо 5 ҳазор ҷойи қорӣ сохта, ба истифода супориданд.

Соли қорӣ аз ҷониби соҳибкорони ватандӯст дар соҳаи маориф 117 иншоот барои беш аз 43 ҳазор хонанда бунёд гардида, дар соҳаи тандурустӣ сохтмону азнавсозии 139 иншоот анҷом дода шуд.

Бо истифода аз фурсат, ба ҳамаи соҳибкорону сармоягузорию бонангу номуסי кишвар барои ташаббусҳои созандаашон ба хотири ободиву пешрафти Ватани маҳбубамон миннатдорӣ самимӣ изҳор менамоям.

Ҳукумати мамлакат ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ вазираданд, ки барои баланд бардоштани шаффофият, боз ҳам беҳтар гардонидани фазои соҳибкориву сармоягузорӣ ва бартараф кардани монеаҳои маъмурию сунъӣ дар ин самт тадбирҳои саривақтӣ амалӣ созанд ва ташаббусҳои соҳибкоронро ҳаматарафа дастгирӣ намоянд.

Тибқи маълумоти омӯрӣ дар ҳафт соли охир ба кишвар ба маблағи беш аз 95 миллиард сомонӣ сармояи хориҷӣ ворид гардидааст, ки зиёда аз 30 миллиард сомонии он сармояи мустақим мебошад.

Дар ин давра дар соҳаҳои муҳталифи иқтисодиву иҷтимоӣ аз ҳисоби бучети давлатӣ ва сармояи хориҷӣ беш аз 1400 лоиҳаи сармоягузорию давлатӣ ба маблағи 36 миллиард сомонӣ амалӣ карда шудааст.

Ҳоло дар мамлакат боз 724 лоиҳаи сармоягузорию давлатӣ ба маблағи умумии 152 миллиард сомонӣ амалӣ гардида истодааст.

Тибқи «Стратегияи миллии рушди кишвар барои давраи то соли 2030» ҳаҷми сармояи мустақим то соли 2026 нисбат ба маҷмӯи маҳсулоти дохилӣ то 10 фоиз расонида шуда, солҳои 2022 – 2026, яъне дар панҷ сол бояд ба

иқтисоди миллии беш аз 60 миллиард сомонӣ сармояи мустақим ҷалб карда шавад.

Соли 2023 барои ташкили истеҳсолоти нави саноатӣ, васеъгардонии фондҳои асосӣ ва ба роҳ мондани истеҳсоли маҳсулоти наву рақобатнок аз ҳисоби сармояи хориҷӣ ва маблағи корхонаҳо зиёда аз 7 миллиард сомонӣ равона гардидааст, ки нисбат ба соли 2022-юм 1,5 баробар зиёд мебошад.

Зарур аст, ки дар ин раванд ба таъсири ҷойҳои нави қорӣ, таҳкими ҳамкорӣ бо ширкатҳои ватаниву хориҷӣ, сармоягузорию, шарикони рушд ва созмонҳои молиявӣ байналмилалӣ барои ташкили корхонаҳои нави истеҳсоли бо воридоти технологияҳои муосири каммасраф ва дар ин замина ноил гардидан ба ҳадафҳои асосии рушди иқтисодиву иҷтимоии кишвар диққати аввалиндараҷа дода шавад.

Дар робита ба ин, Ҳукумати мамлакат доир ба ислохоти низоми ҷалби сармоя, таҳияву пешниҳод ва татбиқи самараноки лоиҳаҳои сармоягузорӣ дар бахши воқеии иқтисодидеӣ, бахусус, дар бахшҳои саноативу агросаноатӣ тадбирҳои зарурӣ андешад.

Вазорати рушди иқтисод ва савдо ва Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ барои баланд бардоштани имкониятҳои сармоягузорӣ ба кишвар стандартҳои миллии экологиву иҷтимоӣ ва идоракуниро дар пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ таҳия намоянд.

Ҳамватанони азиз!

Соҳаи саноат ва инноватсия яке аз манбаъҳои муҳимтарини рушди минбаъдаи кишвар ба ҳисоб рафта, пешрафти он имкон медиҳад, ки сарчашмаҳои иловагии даромади бучети давлатӣ пайдо гардида, барои аҳоли ҷойҳои нави қорӣ фароҳам оварда шавад.

Дар зарфи солҳои истиклоли давлатӣ амалисозии нақшаи барномаҳои рушди соҳаи саноат имкон дод, ки дар кишвар беш аз 3 ҳазор корхонаи саноатӣ бо 54 ҳазор ҷойи қорӣ сохта, ба истифода дода шавад.

Танҳо аз ҳисоби зиёд шудани иқтидорҳои саноатӣ дар замони истиклол талабот ба неруи барқ беш аз 800 мегаватт зиёд гардид.

Дар 75 соли замони гузашта (то соли 1991) дар ҷумҳурӣ ҳамагӣ 358 корхонаи саноатӣ бо 33 ҳазор ҷойи қорӣ фаъолият дошт.

Танҳо пас аз барқарорсозии сулҳу субот ва роҳандозии фаъолияти бонизоми соҳаҳои фалачгардидаи ҳокимияти давлатӣ мо имконият пайдо кардем, ки ба масъалаҳои рушди иқтисодиву иҷтимоии мамлакат машғул шавем.

Яъне мо ба рушди иқтисодии мамлакат аз соли 2000-ум – ҳамагӣ 23 сол пеш шурӯъ кардем.

Бо дарназардошти аҳамияти бузургии соҳаи саноат дар рушди минбаъдаи мамлакат, мо солҳои 2022 – 2026-ро «Солҳои рушди саноат» эълон намудем.

Ҷиҳати амалисозии ин иқдом тайи ду соли охир дар кишвар беш аз 1200 коргоҳу корхонаи нави истеҳсоли бо 11 ҳазор ҷойи қорӣ таъсис дода шудааст.

Соли қорӣ ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти саноатӣ нисбат ба соли 1992-юм 4,6 баробар афзоиш ёфта, ба зиёда аз 46 миллиард сомонӣ расонида шуд.

Танҳо дар ҳафт соли охир ин нишондиханда 2,4 баробар зиёд гардидааст.

Бо вучуди ин, дар раванди сано-

атикунони босуръати кишвар як қатор масъалаҳои ҳалталаб, аз қабили фарсудашавии таҷҳизот, сатҳи пасти рақобатнокии маҳсулот ва гуногунсамтии он, норасоии маблағҳои гардони корхонаҳо ва кадрҳои баландиқтисос вучуддоранд.

Ҳамчунин, таъкид менамоям, ки соли қорӣ содироти маҳсулоти саноатӣ тамоли коҳишбӣ пайдо кардааст.

Соли 2022 содироти маҳсулоти соҳа ба 22,8 миллиард сомонӣ расида буд, вале дар соли 2023-юм ин нишондиханда ҳамагӣ 18,5 миллиард сомониро ташкил карда, 19 фоиз кам гардид.

Аз ин рӯ, Ҳукумати мамлакат, Вазорати саноат ва технологияҳои наву мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро зарур аст, ки афзоиши назарраси ҳаҷми қорӣ ва маҳсулоти ба содирот нигаронидашуда, баланд бардоштани рақобатнокӣ ва гуногунсамтии истеҳсолот, ҷойгиркунонии самараноки иқтидорҳои истеҳсоли ва таъсири маҷмааҳои саноатиро таъмин намоянд.

Вазорати саноат ва технологияҳои наву якҷо бо раисони вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои мамлакат ба рушди саноати сабук, хӯроқворӣ, ҳунароҳои мардумӣ, ба ин васила ба роҳ мондани қорқарди пурраи ашёи хоми ватанӣ ва бо ҷойҳои қорӣ таъмин намудани аҳолии кишвар, хусусан, ҷавонону бонувон эътибори маҳсус диҳанд.

Вобаста ба масъалаҳои зикргардида, Ҳукумати мамлакат вазираданд, ки доир ба тақмили низоми омода намудани мутахассисон барои бахши воқеии иқтисодидеӣ, бо дарназардошти афзалиятҳои соҳавӣ, таъсири маҷмааҳои саноатӣ, агросаноатӣ ва хизматрасонӣ, тадбирҳои мушаххасро

роҳандозӣ намояд.

Тавре ки ҳамватанони азизи мо мушоҳида мекунанд, солҳои охир тағйирёбии иқлим дар миқёси сайёра ба мушкили аввалиндараҷа табдил ёфта, Тоҷикистонро низ таҳти таъсири манфии худ қарор додааст.

Дар кишвари мо ҳар сол офатҳои табиӣ, аз ҷумла хушксолӣ, омадани сел, фаромадани тарма ва ярҷ ба аҳоли ва иқтисоди кишвар зарари зиёд мерасонанд.

Бинобар ин, бо мақсади истеҳсоли «энергияи сабз», рушди «иқтисоди сабз» ва паст кардани партови газҳои гулхонаи зарур аст, ки дар самти сармоягузорию давлатӣ ва рақамикунони хифзи муҳити зист тадбирҳои иловагӣ амалӣ карда шаванд.

Дар робита ба ин, Саридораи геология бо истифода аз натиҷаҳои бадастомадаи муҳандисиву геологӣ ва бо

нишон додани минтақаҳои, ки зери таъсири омилҳои хатарноки табиӣ қарор доранд, Атласи равандҳои экзогениву геологӣ кишварро таҳия ва ба Ҳукумати мамлакат пешниҳод намояд.

Инчунин, ба Ҳукумати мамлакат ва Саридораи геология супориш дода мешавад, ки фаъолиятро доир ба баланд бардоштани сатҳи сифати омӯзиш, ҷустуҷӯ, иқтишоф ва барои истифодаи саноатӣ омода намудани конҳои канданиҳои фойданок вусъат бахшанд.

Вазоратҳои молия, саноат ва технологияҳои наву Саридораи геология вазираданд, ки ҷиҳати дарёфти маблағҳои зарурӣ барои тақвияти қорҳои таҳқиқотиву геологӣ ва мушаххассозии захираҳои мавҷуда тадбирҳои амалӣ андешанд.

Бояд гуфт, ки солҳои охир рушди бомароми соҳаи энергетика ба раванди саноатикунони босуръати кишвар заминаи мусоид фароҳам оварда истодааст.

Умуман, дар замони соҳибистиклоли аз ҷониби Ҳукумати мамлакат барои навосозӣ, яъне таъмиру таҷдиди низоми энергетикӣ кишвар 85,7 миллиард сомонӣ равона карда шудааст.

Низоме, ки дар 75 соли замони гузашта муҳлати истифодаи аксари таҷҳизоти он қариб ки ба анҷом расида буд, таҷдиду навосозӣ карда шуд.

Агар мо ин қорро намекардем, шояд имрӯз умуман бе барқ мекондем.

Дар ин давра танҳо барои азнавсозии неругоҳҳои барқи обии амалкунанда беш аз 11,3 миллиард сомонӣ равона гардида, неругоҳи барқи обии «Сарбанд» пурра таҷдид ва иқтидори он 30 мегаватт зиёд карда шуд.

Инчунин, таҷдиди неругоҳҳои

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҶМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

«Норак» ва «Кайроққум» бомаром идома дошта, баъди ба анҷом расидани корҳои иқтисодӣ онҳо, дар маҷмӯъ, 423 мегаватт афзоиш меёбад.

Нуктаи муҳим ин аст, ки неругоҳҳои зикршуда баъди азнавсозӣ ба мардуми Тоҷикистон боз дахсолаҳои дигар хизмат хоҳанд кард.

Ҳукумати мамлакат, бо дарназардошти фаровонии захираҳои гидроэнергетикӣ, иқтисодии бузургии истеҳсоли «энергияи сабз» ва содироти он, дар ҳамаи ноил гардидан ба ҳадафи стратегияи худ — расидан ба истиқлоли энергетикӣ қаламҳои устувор гузошта истодааст.

Соли 2023 иқтисодии энергетикӣ Тоҷикистон зиёда аз 6 ҳазор мегаватт ва истеҳсоли нури барқ 22 миллиард килловатт — соатро ташкил дод, ки нисбат ба соли 2017-ум 4,8 миллиард килловатт — соат ё 28 фоиз зиёд мебошад.

Бо мақсади расидан ба ҳадафҳои гузошташуда зарур аст, ки дар солҳои оянда аз ҷониби Ҳукумати мамлакат, Вазорати энергетика ва захираҳои об ва дигар сохтору мақомоти марбута тадбирҳои зерин амалӣ карда шаванд:

Якум: бунёди неругоҳҳои барқии «Роғун», «Себзор» ва таҷдиди неругоҳҳои амалкунанда бомаром идома дода, корҳои дар самти дарёфти маблағгузории иқтисодӣ нави тавлиди «энергияи сабз» ва ба 10 ҳазор мегаватт расонидани иқтисодии кишвар вусъат дода шаванд.

Дуюм: барои беҳтар кардани таъминоти аҳолии кишвар бо барқ ва рушди соҳаи истихроҷи маъдан ва саноати металлургия суръати корҳои асосноккунӣ техникаӣ ва лоихаҳои неругоҳҳои барқии «Шӯроб» бо иқтисодии 1000 мегаватт дар дарёи Вахш, «Санобод» бо иқтисодии то 500 мегаватт дар се марҳала дар дарёи Панҷ — қисмати ноҳияи Рӯшон ва «Чарсем» дар дарёи Ҷунди ноҳияи Шӯғнон бо иқтисодии 14 мегаватт, бо дарназардошти бунёди хатти интиқоли барқ ва дигар инфрасохтори зарурии интиқол ва тақсими барқ тезонида шаванд.

Сеюм: дар робита ба амалисозии лоихаҳои сохтмони хатти интиқоли барқи CASA-1000 ва азнавпайвастшавӣ ба низоми энергетикӣ Осиеи Марказӣ барои дар 7 соли оянда то 10 миллиард килловатт — соат афзоиш додани содироти нури барқ тадбирҳои таъхирнопазир андешида шаванд.

Чорум: чихати кам кардани талафоти нури барқ ва ноил гардидан ба нишондиҳандаи на зиёда аз 9 фоизи талафот татбиқи саривактӣ ва босифати лоихаҳои сармоягузории давлатӣ дар ин самт таъмин гардида, ҷалби сармояи ватаниву хориҷӣ ва истифодаи механизми шарикӣ давлат ва бахши хусусӣ барои ҳалли ин масъала дар шахру ноҳияҳои кишвар вусъат бахшида шаванд.

Панҷум: бо мақсади расидан ба ҳадафҳои Стратегияи рушди «иктисоди сабз» чихати бунёди неругоҳҳои барқӣ аз ҳисоби манбаъҳои барқароршавандаи энергия ва то соли 2030 ба ҳаҷми на кам аз 1000 мегаватт расонидани иқтисодии алтернативии истеҳсоли «энергияи сабз», яъне бо истифодаи захираҳои офтобӣ бодӣ тадбирҳои амалӣ андешида шаванд.

Шашум: корҳои дар самти гузарии ба таҷхизоти каммасрафи барқӣ дар иншооти иқтисодии иҷтимоӣ ва истеҳсоливу коммуникатсионии мамлакат ва риояи маданияти баланди истифодаи нури барқ аз ҷониби аҳоли тақвият бахшида шаванд.

Мо тасмим гирифтаем, ки соли 2025 агрегати сеюми неругоҳи барқии

«Роғун»-ро ба истифода диҳем.

Бо ин мақсад дар соли 2023 аз ҳисоби бучети давлатӣ беш аз 5 миллиард сомонӣ равона гардида, ҳоло дар ин иншооти муҳимми аср 15 ҳазор нафар мутахассисону коргарон ва 3,5 ҳазор техникаи сохтмонӣ фаъолият доранд.

Бо амалисозии тадбирҳои зикршуда соли 2032 истеҳсоли барқ дар кишвар пурра аз ҳисоби манбаъҳои барқароршаванда, яъне 100 фоиз бо «энергияи сабз» таъмин гардида (ҳоло 98 фоиз), дар ин замина аз рӯйи меъёрҳои байналмилалӣ то соли 2037 партови газҳои гулхонаӣ то ҳадди ниҳойи коҳиш дода мешавад.

Яъне Тоҷикистон ҳамчун давлати пешсафи ҷаҳон дар самти инкишофи «иктисоди сабз» соли 2037 воқеан ба «кишвари сабз» табдил меёбад.

Ҳоло кишварии мо аз рӯйи фози истеҳсоли барқ аз манбаъҳои барқароршаванда дар ҷаҳон дар ҷойи 6-ум қарор дорад.

Ҳозирини гиромӣ!

Бо мақсади раҳо намудани кишвар аз бунбасти коммуникатсионӣ ва ба кишварии транзитӣ табдил додани он Ҳукумати мамлакат аз нахустин солҳои соҳибистиклолӣ, бо вучуди вазъи душвори иқтисодӣ молиявӣ, тамоми захираву имкониятҳои сарфарбар намуд.

Дар даврони соҳибистиклолӣ дар кишвар 58 лоихаи сармоягузории давлатӣ дар самти сохтмони таҷдиди роҳҳои мошингард ва роҳи оҳан, бунёди инфрасохтори онҳо ва таҳким бахшидани иқтисодии техникаи соҳа ба маблағи 26,6 миллиард сомонӣ амалӣ гардида, ҳоло корҳои дар ин самт бомаром идома доранд.

Дар ояндаи наздик роҳҳои Тоҷикистон ба сифати долоии транзитӣ ва иқтисодии Чин — Тоҷикистон — Афғонистон ва Чин — Тоҷикистон — Ўзбекистон — Туркменистон — Эрон — Туркия — Аврупо, инчунин, Тоҷикистон — Чин — Покистон истифода хоҳанд шуд.

Ҳукумати мамлакат тасмим гирифтааст, ки дар ояндаи наздик барои ташаккули долонҳои иқтисодӣ як қатор лоихаҳои афзалиятноки бунёду таҷдиди роҳҳои мошингарди дорои аҳамияти байналмилалӣ ва ҷумҳуриявиро лоихаҳои ва барои ҷалби сармояи пешниҳод намояд.

Роҳҳои Рӯшон то деҳаи Варшези ноҳияи Шӯғнон (235 километр), аз Варшез то гузаргоҳи Кулма — Карасу (300 километр), Бохтар — Чалолитдини Балхӣ — Кубодиён — Шахритус — Айвоч — сарҳади Ҷумҳурии Ўзбекистон (170 километр), Хучанд — Конибодом (57 километр), Хучанд — Ашт (122 километр) ва Балҷувон — Сари Хосор (58 километр) аз ҷумлаи ҳамаи лоихаҳо мебошанд.

Имрӯзҳо дар соҳаи нақлиёт 17 лоихаи давлатии сармоягузорӣ ба маблағи беш аз 13 миллиард сомонӣ амалӣ шуда истодааст.

Ҳоло лоихаҳои сохтмони таҷдиди роҳҳои мошингарди Роғун — Обигарм — Нуробод ба маблағи 3,3 миллиард сомонӣ ва бунёди пули калонтарин дар мамлакат бо дарозии 920 метр ба маблағи 625 миллион сомонӣ дар воли Рашт амалӣ шуда истодаанд.

Инчунин, татбиқи лоихаҳои бунёди роҳҳои Бекобод — Дехмой, Дехмой — Бобочон Ғафуров, Бобочон Ғафуров — Хистеварз ва Конибодом — Кучак (52 километр) 635 миллион сомонӣ дар вилояти Суғд, Бохтар — Левакант — Лолазор — Данғара (69 километр) 672 миллион сомонӣ, Хулбук — Темурмалик — Кангурт (59 километр) 740 миллион сомонӣ дар вилояти Хат-

лон идома дорад.

Ҳамзамон бо ин, дар Вилояти Мухтори Қўхистон Бадахшон таҷдиди барқарорсозии роҳи мошингарди Қалъаиҳумб — Ванҷ — сарҳади ноҳияи Рӯшон (93 километр) бо сохтмони ду нақб бо дарозии 5,2 километр ба маблағи 2,2 миллиард сомонӣ, сохтмони ду пул бо дарозии 283 метр аз болои дарёҳои Ҷунд ва Шорфдара, 4,5 километр роҳ ва долонҳои зидди тарма (550 метр) ба маблағи 342 миллион сомонӣ идома дорад.

Бунёди роҳҳои Гулистон — Кўлоб (35 километр) 745 миллион сомонӣ, Данғара — Гулистон (49 километр) 1 миллиарду 314 миллион сомонӣ, Гулистон — Фарҳор — Панҷ — Дўстӣ (137 километр — марҳалаи якум) 449 миллион сомонӣ ва марҳалаҳои боқимонда ба маблағи 1,1 миллиард сомонӣ дар давраи оғозшавӣ қарор дорад.

Дар 7 соли охир аз ҳисоби ҳамаи манбаъҳои маблағгузорӣ дар пойтахти мамлакат 82 километр роҳҳо ба маблағи 2 миллиарду 235 миллион сомонӣ азнавсозӣ карда шуданд.

Дар се соли оянда дар шаҳри Душанбе 40 километр роҳҳои мошингард бо 7 эстакада бо арзиши умумии зиёда аз 3 миллиард сомонӣ сохта, ба истифода дода мешаванд.

Танҳо дар соли 2023 дар пойтахти мамлакат 16 километр роҳҳои мошингард бо арзиши 700 миллион сомонӣ бунёд ва ба истифода дода шуданд.

Қобили зикр аст, ки солҳои охир сохтмон ва ба истифода додани роҳҳои маҳаллӣ вусъати тоза гирифта, танҳо дар соли 2023 аз ҳисоби ҳамаи сарчашмаҳои маблағгузорӣ, хусусан, бо саҳми соҳибкорону шахсон саҳаватпеша ба маблағи зиёда аз 300 миллион сомонӣ қариб 1000 километр роҳҳои маҳаллӣ таҷдид гардида, бунёду азнавсозии 41 пул ба анҷом расидааст.

Мо тасмим гирифтаем, ки бо амалисозии ҳадафҳои муайянкардамон дар панҷ — шаш соли оянда ҳамаи роҳҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ мамлакатро ба меъёрҳои сатҳи ҷаҳонӣ мутобиқ гардонем.

Яъне бунёди роҳҳои муосир дар ояндаи наздик ба мо имкон медиҳад, ки ба ҳадафи стратегиямон — ба кишварии транзитӣ табдил додани Тоҷикистон ноил шуда, рушди устувори иқтисодӣ ва боз ҳам беҳтар гардидани шароити зиндагии халқамонро таъмин намоем.

Дар баробари сохта, ба истифода додани роҳҳои мошингард, тартиби истифодабарии самаранок ва дар ҳолати хуб нигоҳ доштани роҳҳои бунёдгардида яке аз масъалаҳои муҳим ба ҳисоб меравад.

Вобаста ба ин, ҷорӣ намудани механизми назорати рақамии ҳаракати нақлиёти гаронвазн хеле муҳим аст.

Илова бар ин, барои пурра ноил гардидан ба ҳадафҳои стратегияи кишвар бунёди марказҳои логистикӣ, тақсими яқлухт ва афзоиш додани шумораи нақлиёти боркаш, аз ҷумлаи воситаҳои нақлиёти яқлондор дар ҳамкорӣ бо соҳибкорону сармоягузори муҳим мебошад.

Вазорати нақлиёт ва Ҷумҳурии давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатӣ вазифадоранд, ки минбаъд низ чихати ҷалби сармоя ва самаранок амалӣ намудани лоихаҳои сармоягузори давлатӣ дар соҳаи инфрасохтори нақлиётӣ, аз ҷумлаи лоихаи шабакаи ягонаи назорати рақамии ҷанубии вазни нақлиёти боркаш тадбирҳои хатмӣ андешанд.

Бар замми ин, Вазорати нақлиёт ва Ҳадамоти гумрукро зарур аст, ки чихати васеъ намудани гузаргоҳҳои

наздисарҳадӣ, ташкили «долонҳои сабз», бо истифода аз технологияҳои рақамӣ ва мувофиқи стандартҳои муносири байналмилалӣ бунёд кардани терминалҳои наздисарҳадӣ ҷорачӯӣ намоянд.

Вазорати нақлиёт ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ вазифадоранд, ки чихати тақмили стандартҳои экологиву иҷтимоии таҳияи лоихаҳои бунёду азнавсозӣ ва истифодаи роҳҳо бо мақсади мутобиқ намудани онҳо ба принципҳои иқтисоди «сабз», кабудизоркунии шафати роҳҳои мошингарди дорои аҳамияти байналмилалӣ, ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ тадбирҳои таъхирнопазир андешанд.

Илова бар ин, зарур аст, ки чихати риояи қоидаҳои ҳаракат дар роҳ, пешгирии кардани садамаҳои нақлиётӣ, хифзи ҳаёту саломати шаҳрвандон, баланд бардоштани маданияти ронандагӣ ва тоза нигоҳ доштани шафати роҳҳои тадбирҳои муассир андешида шаванд.

Бо дарназардошти тағйирёбии иқлим ва бо мақсади беҳтар кардани вазъи экологии кишвар, инчунин, муҳайё намудани шароити ҳарчи беҳтар ва мусоиди зист барои аҳоли ба Ҳукумати мамлакат, Ҷумҳурии хифзи муҳити зист ва тамоми сохтору мақомоти давлатӣ супориш дода мешавад, ки барномаи мушаххаси давлатӣ оид ба кабудизоркунии кишварро барои давраи то соли 2040 қабул ва амалӣ намоянд.

Таъмин намудани зиндагии осуда-вубосаодати наслҳои ояндаи халқамон моро водор месозад, ки ба ин масъала ҷиддӣ муносибат намоем.

Яъне мо бояд барои наслҳои оянда ниҳол шинонем, боғ бунёд намоем, Ватанамонро пешрафта гардонем ва ҷунонки доим таъдиқ менамоем, ба фарзандону набаҳоямон як мулки обод мерос гузорем.

Гармшавии ҳарорати сайёра ва оқибатҳои манфии он — камобӣ, хушксолии паёпай ва дигар офатҳои табиӣ, аз ҷумла сардии бесобиқаи зимистони гузашта, яъне торафт бад шудани ҳолати муҳити зисти инсоният, илова бар ин, ки боиси торафт вазнин шудани таъминот бо маводи ғизоӣ ва оби босифати нӯшоқӣ дар бисёр кишварҳо ва минтақаҳои ҷаҳон гардида истодааст, ба пахншавии бемориҳои сироятӣ ва торафт устувор гардидани муқовимати воситаҳои дорувории мавҷуда бар зидди вируси ҷунин бемориҳо мусоидат карда истодааст.

Бинобар ин, аҳли башар, аз ҷумла мо маҷбур ҳастем, ки барои ислоҳи вазъи ногувори муҳити зист ва пешгирии кардани харобшавии минбаъдаи он, дар навбати аввал, бо роҳи ҷиддан кам кардани партови газҳои гулхонаӣ, ниҳолшинониву кабудизоркунии истифодаи оқилонаи захираҳои об, яъне ба хотири наҷоти табиат ва инсоният тадбирҳои бетаъхир ва муассир андешад.

Ҳамватанони азиз!

Вобаста ба таҳаввулоти дар иқтисоди ҷаҳони муосир бавучудодаи ва қанда шудани занҷираи анъанавии таҳвили молу маҳсулот, афзоиши аҳоли, инчунин, бар асари тағйирёбии иқлим ва оқибатҳои манфии он — хушксолии пайихам ва камобӣ, аз ҷумла дар минтақаи мо талабот ба об ва маҳсулоти кишоварзӣ торафт зиёд гардида истодааст.

Дар баробари ин, тағйирёбии босуръати вазъи бозори ҷаҳонии озуқаворӣ ва болоравии мунтазами нархи маҳсулоти ғизоӣ моро водор менамояд, ки ба беҳсозии ҳолати соҳаи

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҲМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

кишоварзӣ, афзоиш додани истехсоли маҳсулоти он, рушди маҷмааҳои агросаноатӣ ва бо ҳамин роҳ таъмин намудани амнияти озуқаворӣ кишвар тавачҷуҳи аввалиндарача зохир намоем.

Дар натиҷаи тадбирҳои аз ҷониби Ҳукумати мамлакат амалигардида ва заҳмати софдилонаи кишоварзон сатҳи таъминнокии аҳоли бо маҳсулоти асосии ғизоӣ афзоиш ёфта, соли 2023 истехсоли ғалладонагиро назар ба соли 1991-ум 6 баробар, аз ҷумла гандум 5,6 ва шолӣ 6,7 баробар, картошка 10,8 баробар, сабзавот 9, ползӣ 17,5, мевачот 10 ва ангур 2 баробар афзоиш ёфтааст.

Дар ин давра саршумори ҷорҳои калони шохдор 2 баробар (ҳоло шумораи он ба 2,6 миллион сар расидааст), ҷорҳои майда 2 баробар (6,6 миллион сар) ва паранда 1,9 баробар (12,2 миллион сар) зиёд шудааст.

Воридоти ғушт аз хориҷи кишвар сол ба сол кам гардида, аз 10,7 ҳазор тонна дар соли 2014 ба 144 тонна дар соли 2023 коҳиш ёфтааст.

Воридоти шир ниҳоят кам ба қайд гирифта шудааст.

Яъне ҳоло талаботи аҳолии мамлакат бо ғушту шир пурра аз ҳисоби истехсолоти ватанӣ таъмин шуда истодааст.

Хотиррасон менамоем, ки дар замони сохти гузашта ҳар сол ба ҷумҳурӣ 160 ҳазор тонна ғушт ва 170 ҳазор тонна картошка ворид мегардид.

Фаромӯш набояд кард, ки дар се даҳсолаи гузашта аҳолии Тоҷикистон аз 5 миллион ба 10 миллион расид, яъне талабот ба маводи ғизоӣ ду баробар афзоиш ёфт.

Соли 2023 таъминот бо маҳсулоти асосии озуқаворӣ истехсоли ватанӣ дар кишвар ба 85 фоиз расонида шуд, ки ин нишондиҳанда нисбат ба соли 1991-ум 2,5 баробар зиёд мебошад.

Истехсоли картошка (122 фоизи талабот), сабзавот (174 фоиз), пиёз (527 фоиз), сабзӣ (360 фоиз), ползӣ (312 фоиз), ғушту шир (100 – фоизӣ) барзиёд аз меъёри истеъмоли таъмин гардидааст.

Яъне имрӯз кишвари мо бо ин намудҳои маҳсулоти озуқаворӣ аз ҳисоби истехсоли дохилӣ пурра таъмин мебошад.

Барои заҳмати софдилона, ки аз нишондиҳандаҳои зикршуда ва фаровонии бозори истеъмоли ба хубӣ маълум аст, ба ҳамаи кишоварзони мамлакат миннатдорӣ самимии худро баён менамоем.

Солҳои охир дастгирӣ ва имтиёзҳои барои рушди соҳаи кишоварзӣ пешниҳодгардида натиҷаҳои мусбат дода истодаанд: дар ҳафт соли охир ҳаҷми умумии истехсоли маҳсулоти кишоварзӣ 1,6 баробар зиёд гардидааст.

Танҳо дар асоси татбиқи имтиёз дар соҳаи парандапарварӣ дар ин давра шумораи қорхонаҳои парандапарварӣ 3,3 баробар ва ҳаҷми умумии истехсоли маҳсулоти соҳа 5 баробар афзоиш ёфтааст.

Бо мақсади идора додани ин раванд, Ҳукумати мамлакат ба масъалаи қоркарди маҳсулоти кишоварзӣ, рушди саноати ҳуҷраҳои ва содироти маҳсулоти он диққати аввалиндарача диҳад.

Илова бар ин, дар самти ташкили озмоишгоҳҳои ҷавобгӯ ба талаботи байналмилалӣ, ҳалли масъалаи эътирофи сертификати сифат дар доираи савдои дучониба ва бисёрҷониба бо кишварҳои шарик ва ташаккули «долони сабз»-и бо технологияҳои рақамӣ мучаххаз тадбирҳои заруриро роҳандозӣ намояд.

Хозирини арҷманд!

Дар солҳои 2018 – 2023 барои рушди соҳаи сайёҳӣ ва хунарҳои мардумӣ ҷорҳои лоиҳаи сармоягузори давлатӣ ба маблағи 330 миллион сомонӣ амали гардида, илова бар ин, ба субъектҳои соҳа аз ҷониби низоми бонкии кишвар зиёда аз 300 миллион сомонӣ қарзи имтиёзнок ҷудо карда шудааст.

Дар ин давра 1450 иншооти сайёҳӣ бунёд гардида, соли 2023 шумораи сайёҳон ба як миллиону дусад ҳазор нафар расидааст.

Вале таъкид менамоем, ки имкониятҳои барои рушди соҳа истифодаи ханӯз хеле зиёданд.

Бо мақсади самаранок бо роҳ мондани қорҳои дар самти сайёҳӣ ва назорати катъии онҳо зарур аст, ки тахти роҳбарии муовини дахлдорӣ Сарвазирӣ кишвар бо шомил намудани яке аз муовинони раисони вилоятҳо ва шаҳрҳои ноҳияҳои гурӯҳи қорӣ босалоҳияти доимӣ таъсис дода шавад.

Амалисозии барномаву нақшаҳои бунёди инфрасохтори сайёҳӣ, рушди хунарҳои мардумӣ, қосибӣ, аз ҷумла қоллинбофӣ, атласу адрасбофӣ ва заргарӣ, инчунин, қасбу хунаромӯзии шаҳрвандони мамлакат, ташкили назорати қорҳои ободониву кабудизорқунӣ, тозаву озода нигоҳ доштани маҳалҳои аҳолинишин, хифзи табиат ва истифодаи самараноки заминҳои президентӣ ва наздихавлигӣ ба зиммаи ин гурӯҳи қорӣ вогузор карда шавад.

Ҳамчунин, ташкили фаъолияти маҳаллу растаҳо ва ғушаҳои хунармандӣ дар тамоми қаламрави мамлакат, аз ҷумла дар ҳамаи мағозаву бозорҳо ба роҳ мондани ғуруҳи маҳсулоти истехсоли ватанӣ, ҳусусан, маҳсулоти маснуоти хунарҳои мардумӣ масъалаҳои мебошанд, ки бояд зери назорати гурӯҳи қорӣ қарор дода шаванд.

Гурӯҳи қорӣ ҳар семаҳа ба Ҳукумати мамлакат оид ба қорҳои иҷрошуда ҳисобот пешниҳод намояд.

Ҳамзамон бо ин, Бонки миллӣ ва дигар ташкилотҳои қарзии мамлакат додани қарзҳои хурди имтиёзнокро барои рушди хунармандиву қосибӣ васеъ ба роҳ монанд.

Қобили зикр аст, ки тайи солҳои охир дар қорҳои андешидани тадбирҳои зарурӣ доир ба ҳалли масъалаҳои соҳаи фарҳанг, ҷиҳати муаррифии фарҳанги бостонии халқи тоҷик дар арсаи байналмилалӣ як қатор иқдомоти назаррас амалӣ гардидаанд.

Соли 2023-юм 15 ёдгории таърихиву фарҳангии тоҷикон ба Феҳристи фарҳанги моддӣ ва ғайримоддӣ ЮНЕСКО ворид карда шуд, ки боиси эътибори бештар пайдо кардани фарҳанги бостонии миллати тоҷик дар байни ҷомеаи башарӣ гарид.

Бо мақсади густириш бахшидани тармуви барқарорсозӣ ва хифзи ёдгориҳои таърихиву фарҳангӣ, инчунин, рушди сайёҳӣ дар ин самт пешниҳод менамоем, ки дар назди Ҳукумати мамлакат сохтори алоҳида – Агентии хифзи мероси таърихиву фарҳангӣ таъсис дода шавад.

Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вақилони Маҷлиси намояндагон!

Рушди муносири иқтисодӣ ва баланд бардоштани рақобатнокии он бидуни рушди сармояи инсонӣ ғайриимкон мебошад.

Вобаста ба ин, сатҳи рушд ва самаранокии истифодаи сармояи инсонӣ барои давлату Ҳукумат аҳамияти аввалиндарача дорад.

Рушди сармояи инсонӣ омилҳои қалбдорӣ баланд бардоштани сатҳи сифат ва самаранокии соҳаҳои иҷтимоӣ,

маҳусан, маорифу тандурустӣ, илму инноватсия, инчунин, фаъолияти самараноки муассисаҳои илмӣ мебошад.

Дар навбати худ, рушди илму маорифи қалбдорӣ пешрафти ҳамаи соҳаҳо ва омилҳои муҳимтарини таъмин намудани ояндаи босуботи давлат ва фардои бо-саодати ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Дастгирии таҳқиқоти илмӣ таваҷҷути боло бурдани меъёри маблағгузори он, таъсиси марказҳои муносири илмӣ, озмоишгоҳҳо ва ба роҳ мондани ҳамкории муассисаҳои илмӣ бо истехсолот дар давраи минбаъда муҳим арзёбӣ мегардад.

Дар робита ба ин, ба Ҳукумати мамлакат, аз ҷумла вазоратҳои маориф ва илм, тандурустӣ ва хифзи иҷтимоӣ аҳоли, рушди иқтисод ва савдо, молия ва Академияи миллии илмҳо супориш дода мешавад, ки ҷиҳати маблағгузори, тақвият ва истифодаи самараноки сармояи инсонӣ тадбирҳои муассирро роҳандозӣ намоянд.

Соли 2017 низоми маорифи кишвар 2,1 миллион нафарро ба таҳсил фаро гирифта бошад, пас дар соли 2023 ин нишондиҳанда ба 2,6 миллион нафар расидааст.

Тибқи дурнамои шумора то соли 2025 ба 2,7 миллион нафар мерасад.

Ин раванд зарурати бунёди муассисаҳои таълимӣ нав ва баланд бардоштани имкониятҳои низоми маорифро тақозо мекунад.

Агар дар соли 2023 шумораи хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар 103 ҳазор нафарро ташкил дода бошад, пас қабул ба синфи 1-ум ба 261 ҳазор нафар расидааст.

Дар ин давра 200 муассисаи таълимӣ нав ва биноҳои иловагӣ барои беш аз 85 ҳазор хонанда сохта, ба истифода дода шудааст, вале ин ҳоло ҳам кам аст.

Зеро ханӯз 73 ҳазор хонанда бе ҷойи нишаст менамояд.

Қобили зикр аст, ки Тоҷикистон тибқи таҳлилҳои ЮНЕСКО ва Бонки Ҷаҳонӣ ба гурӯҳи кишварҳои дохил шудааст, ки ҳаҷми маблағгузори онҳо ба соҳаи маориф аз ҳисоби бучети давлат зиёд мебошад.

Дар ин раҳбарии мамлақати мо аз 183 кишвари тахти омӯзиш қарордошта ҷойи 21-умро ишғол менамоем.

Хотирнишон менамоем, ки авзои зудтағйирбанди ҷаҳони имрӯза низоми маорифи муназзам, мустаҳкам ва дар айни замон ҷавобгӯ ба талаботи рӯзафзуни ҷомеаро тақозо менамояд.

Дар ҷунин шароити омода кардани кадрҳои баландиқтисоси омӯзгорӣ, боз ҳам баланд бардоштани сифати таълим, эътибори ҷиддӣ додан ба омӯзиши забонҳои хориҷӣ дар тамоми зинаҳои таҳсилот, илмҳои дақиқ, риёзӣ ва табиӣ вазифаи муҳимтарини роҳбарону масъулини соҳа ва ахли маориф мебошад.

Дар ин раванд, вазоратҳои маориф ва илм, меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли, Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ ҷиҳати таҳмили заминҳои моддӣ муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, ҳамкории фаъол бо қорхонаҳои истехсоли ва омода кардани кадрҳои баландиқтисоси техникавӣ муҳандисӣ ҷорачӯӣ намоянд.

Вазорати маориф ва илм, Комиссияи олии аттестатсионӣ, Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илм, Академияи миллии илмҳо ва академияҳои соҳавӣ, ҳамчунин, вазирадори қорда мешаванд, ки барои ба сатҳи сифатан нав бардоштани фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Дар ин замина бояд рушди иқтисодӣ илмӣ муассисаҳои зикршуда, дар доираи лоиҳаҳои давлатӣ ва байналмилалӣ анҷом додани

таҳқиқоти арзишманди илмӣ ва дар раҳбарии ҷаҳониву минтақавӣ мавқеи шоиста ишғол намудани муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ кишвар таъмин карда шавад.

Вазоратҳои маориф ва илм, меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли, Академияи миллии илмҳо, дигар вазорату идораҳои, ки дар сохторашон муассисаҳои таълимӣ фаъолият мекунанд, уҳдадоранд, ки тавассути роҳандозии барномаҳои таълимӣ муносири омода кардани кадрҳои лаёқатманд ва баландиқтисосро таъмин намоянд.

Вазорати маориф ва илм, ҳамчунин, вазирадори қорда мешавад, ки дар ҳамкории бо дигар вазорату идораҳо бо мақсади татбиқи лоиҳаи сармоягузори давлатӣ «Муҳити таълим – асоси таҳсилоти босифат» «Ҷаҳорҷубаи миллии рушди таҳсилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон»-ро таҳия намояд.

Зарур аст, ки дар раванди амалисозии лоиҳаи муҳити муносири барои дастрасӣ ба таҳсилот, таълимӣ тарбияи самарабахш, таълифи китобҳои дарсии насли нав, баланд бардоштани сифати таҳсилот, таҳлил ва арзёбии раванди таълимӣ тарбия ва бехтар кардани инфрасохтори муассисаҳои таълимӣ таъмин карда шавад.

Дар ин раванд, бояд ба масъалаҳои аз тақмили иқтисос ва бозомӯзӣ гузаронидани омӯзгорон, рушди таҳсилоти иловагӣ, тақвияти мақоми омӯзгор дар ҷомеа, ҷалби бештари хонандагону омӯзгорон ба истифодаи технологияҳои иттилоотӣ, рақамикунони соҳаи маориф, омода кардани омӯзгорон ва таҷдиди назар кардани стандартҳои касбӣ барои омӯзгорон, нозирон ва тақмили муносири босалоҳият ба таълим эътибори аввалиндарача зохир гардад.

Хозирини ғиромӣ!

Дар кишвар шумораи аҳолии қобили меҳнат мунтазам ру ба афзоиш буда, дар панҷ соли охир 8,4 фоиз зиёд гардидааст.

Инчунин, суръати афзоиши аҳоли нисбат ба суръати афзоиши қувваи қорӣ 2,5 баробар зиёд мебошад.

Бинобар ин, ҷиҳати қонеъ гардонидани талаботи аҳоли ба шуғл зарур аст, ки тибқи супоришҳои қаблӣ дар соҳаҳои иқтисоди кишвар ҳар сол зиёда аз 100 ҳазор ҷойҳои қорӣ нав таъсис дода шаванд.

Дар робита ба ин, таъкид менамоем, ки ташкили ҷойҳои қорӣ нав бо музди меҳнати муносири дар дохилии кишвар ва омӯзонидани касбҳои қоргарӣ ба шаҳрвандон яке аз вазифаҳои афзалиятноки Ҳукумати мамлакат маҳсуб меёбад.

Андешидани тадбирҳои мушаххас доир ба омӯзонидани касбҳои қоргарӣ, саросар соҳибқасб гардонидани аҳолии мамлакат ва ҳарчи бештар дар дохилии кишвар бо ҷойи қорӣ доимӣ таъмин намудани шаҳрвандон низ вазифаи аввалиндарачаи Ҳукумати мамлакат мебошад.

Вазоратҳои меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли, маориф ва илм, Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, роҳбарони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва тамоми сохтори мақомоти давлатӣ дар ин самт масъулияти бевосита доранд.

Ҳамватанони азиз!

Соҳаи тандурустӣ ва хифзи иҷтимоӣ аҳоли самти афзалиятнокии сиёсати давлати Тоҷикистон ба ҳисоб рафта, аз ҷониби Ҳукумати мамлакат ҷиҳати таъмин намудани солимии аҳоли ва баланд бардоштани сифати хизматрасониҳои тиббӣ ҳамаи ҷораҳои зарурӣ амалӣ шуда истодаанд.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛИ РАҶМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

Маблағгузори соҳа мунтазам зиёд шуда, вазъи таъмини муассисаҳои тиббии кишвар бо таҷхизоти ҳозиразамон ва нуруи кадрӣ сол ба сол бехтар мебардад.

Дар соли 2023 барои соҳаи тандурустӣ 3,3 миллиард сомонӣ ҷудо карда шудааст, ки дар муқоиса бо соли 2017-ум 2,3 баробар зиёд буда, 8,8 фоизи бучети давлатиро ташкил медиҳад.

Холо дар соҳа татбиқи 15 стратегияву барномаи милли бомаром идома дорад.

Танҳо дар давоми соли 2023-юм 132 муассисаи кумаки аввалияи тиббию санитарӣ сохта, ба истифода дода шуд.

Чанд рӯз пеш бинои нави Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ба истифода дода шуд.

Кормандон дар биное, ки 60 – 70 сол пеш сохта шудааст, дар шароити бисёр номусоид кор мекарданд ва аксари воҳидҳои сохтори вазорат дар ғушаҳои гуногуни пойтахт ҷағрафият доштанд.

Акнун, ки шароити бехтарин муҳайё гардид, бояд ҷағрафияти худро дучанду сечанд бехтар намоянд.

Бо мақсади боз ҳам баланд бардоштани сифат ва самаранокии хизматрасониҳои кумаки аввалияи тиббию санитарӣ ва таҷхизоти иқтисодии милли барои воқуниш ба ҳолатҳои фавқулода дар соҳаи тандурустӣ лоиҳаи «Миллати солим», ки маблағи умумии он беш аз 630 миллион сомонӣ мебошад, амалӣ шуда истодааст.

Илова бар ин, дар 5 соли оянда сохтмон ва таъмири беш аз 350 муассисаи тандурустӣ ба маблағи зиёда аз 500 миллион сомонӣ пешбинӣ гардидааст.

Аз ҷониби Ҳукумати мамлакат дар соли 2023 қабул гардидани Стратегияи рушди ҳифзи иҷтимоии аҳоли барои давраи то соли 2040 ва Барномаи маҷмӯии давлатии тайёр намудани кадрҳои низоми ҳифзи иҷтимоии аҳоли барои давраи то соли 2030 ба ҳалли мушкилоти масъалаҳои ҷойдошта мусоидат менамояд.

Дар замони соҳибистиклолӣ шумораи аҳолии мамлакат 2 баробар зиёд шуда, аз 5,3 миллион нафар дар соли 1991 то ба 10,2 миллион нафар дар соли 2023 расид.

Тахлилҳо нишон медиҳанд, ки афзоиши табиӣ аҳоли аз ҳисоби зиёд шудани таваллуд ва паст гардидани фавт дар замони соҳибистиклолӣ ҳар сол ба ҳисоби миёна 2,1 фоизро ташкил медиҳад.

Аз ҷумла дар ин давра шумораи фавт ба ҳисоби 1000 нафар аҳоли аз 6 нафар дар соли 1991 то 3 нафар дар соли 2023 паст гардидааст.

Яъне дар ин давра фавт 2 баробар коҳиш ёфтааст.

Аз ҷониби дигар, дар ин давра дарозумрии миёнаи аҳоли аз 70 сол ба 76,3 сол расидааст.

Яъне умри миёнаи аҳолии мамлакат дар замони соҳибистиклолӣ беш аз 6 сол афзоиш пайдо кардааст.

Нишондиҳандаҳои мазкур далали равшану возеҳи бехтар гардидани сатҳу сифати зиндагии мардуми кишвар мебошанд.

Бо вучуди пешравии назарраси солҳои охир, ҳанӯз баъзе ҷанбаҳои калидии соҳа, аз ҷумла баланд бардоштани сифати тарбияи кадрҳо, аз байн бурдани мушкилоти норасоии мутахассисон ва омилҳои коррупсионӣ аз ҷумлаи масъалаҳои ҳалталаби соҳа мебошанд.

Барқарорсозии қобилияти меҳнати шахсонӣ маъюб ва таъминоти онҳо бо воситаҳои техникаӣ тавонбахшӣ, тақвият бахшидани ҷағрафияти байнисоҳавии вазорату

идораҳо дар самти ҳалли масъалаҳои ҳифзи иҷтимоӣ, бо дарназардошти бехтар намудани иқтисоди заминавӣ ва захиравии мақомоти маҳаллии ҳифзи иҷтимоӣ бозбинӣ намудани сохтори соҳа, ҳамчунин, андешидани чораҳои мушаххасро тақозо дорад.

Дар баробари ин, ҷиҳати идома додани ғамхорӣ давлат ва Ҳукумати мамлакат ба мардуми кишвар, боз ҳам баланд бардоштани сатҳи некуахлоқии соқинон ва тақвият бахшидани ҳифзи иҷтимоии аҳоли супориш медиҳам:

– аз 1-уми июли соли 2024 нафақаҳои суғуртавӣ, меҳнатӣ ва иҷтимоӣ, инчунин, иловапулӣ ба онҳо дар ҳаҷми 30 фоиз аз андозаи муқарраршудаашон индексатсия, яъне зиёд карда шаванд.

– аз 1-уми июли соли 2024 маоши вазифавии кормандони мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, муассисаҳои маориф, илм, фарҳанг, варзиш, тандурустӣ, муассисаҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, дигар ташкилотҳои соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ ва бучетӣ, инчунин, стипендияҳо 40 фоиз зиёд карда шаванд;

– инчунин, аз 1-уми январи соли 2024 музди меҳнати амалкунандаи

хизматчиёни ҳарбӣ, кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва дигар кормандони ин мақомот 40 фоиз зиёд карда шаванд;

Ҳамзамон бо ин, аз 1-уми июли соли 2024 ҳалли ақалли музди меҳнат барои тамоми соҳаҳои иқтисодиву иҷтимоии кишвар ба андозаи 800 сомонӣ дар як моҳ муқаррар карда шаванд.

Ба Ҳукумати мамлакат, аз ҷумла Вазорати молия ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ супориш дода мешавад, ки ҷиҳати амалӣ намудани иқдоми зикршуда тадбирҳои зарурӣ андешанд.

Ҳамватанони азиз!

Мо дар даврони соҳибистиклолӣ мақоми занонро дар ҷомеа марҳала ба марҳала баланд бардошта, барои онҳо шароити муносиби ҷағрафиятро фароҳам овардем.

Имрӯз занону бонувони тоҷик ба хотири рушди ҳамаи соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, аз ҷумла дар сафи Қувваҳои Мусаллаҳ ва мақомоти ҳифзи ҳуқуқ содиқона хизмат карда истодаанд.

Холо дар муассисаҳои тахсилоти ибтидоиву миёна ва олии касбӣ, аз ҷумла дар хориҷи кишвар ҳазорҳо нафар духтарони боистеъдодӣ мо ба тахсил фаро гирифта шудаанд.

Аз 41 ҳазору 232 нафар донишҷӯёни тоҷик, ки ҳоло дар давлатҳои хориҷӣ тахсил мекунад, беш аз 11 ҳазор нафарашон духтарон мебошанд.

Танҳо дар даҳ соли охир 11 ҳазор на-

фар духтарон муассисаҳои тахсилоти олии касбиро бо квотаи президентӣ хатм кардаанд.

Аз 3 ҳазору 300 нафар ҷавононе, ки соли ҷорӣ танҳо тавассути Маркази барномаҳои байналмилалӣ назди Вазорати маориф ва илм ба хориҷи кишвар барои тахсил рафтаанд, 30 фоизашон духтарон мебошанд.

Умуман, дар замони соҳибистиклолӣ беш аз 256 ҳазор нафар духтарон муассисаҳои тахсилоти олиро хатм кардаанд, яъне соҳиби маълумоти олии гардидаанд.

Тибқи маълумоти омӯри соли 1989-ум ҳамагӣ 66 ҳазор нафар занону бонувон соҳиби маълумоти олии буданд.

Имрӯз бонувони мо, дар баробари ҷағрафият дар низоми хизмати давлатӣ, корхонаҳои истеҳсоливу хизматрасонӣ таъсис дода, ҳамчун соҳибкдорони муваффақ соҳиби эътибори обрӯ гардидаанд.

Дар зарфи солҳои соҳибистиклолӣ шумораи зиёди занону бонувони лаёқатманду баландхисос ба хизмати давлатӣ ва идоракунии давлатӣ ҷалб карда шудаанд ва ин раванд минбаъд низ идома дода мешавад.

Накши занону бонувон дар пойдо-

тақсим карда шуд, ки қисми асосии он ба оилаҳои ҷавон рост меояд.

Яъне, дар маҷмӯъ, беш аз 8 миллиону 800 ҳазор нафар соқинони мамлакат шароити истиқоматии худро бехтар кардаанд, ки аксари онҳо оилаҳои ҷавон ташкил медиҳанд.

Инчунин, дар ин давра 11 ҳазор иншооти нави варзиш бунёд гардид, ки он ҳам асосан барои ҷавонон мебошад.

Дар тӯли ин солҳо 1 миллиону 48 ҳазор нафар ҷавонон дар дохил ва хориҷи кишвар ба муассисаҳои тахсилоти олии касбӣ қабул гардидаанд.

Ҷавонони мо, ки насли замони истиклол мебошанд, дар тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ва давлат, аз ҷумла дар химояи марзҳои Ватан, амнияти мардум ва давлати Тоҷикистон, сохтмонҳои бузурги аср, аз ҷумла неругоҳи барқи обии «Роғун» ва пешрафти илму фарҳанг саҳми бисёр назаррас гузошта истодаанд.

Қобили зикр аст, ки танҳо соли 2023 беш аз 3000 нафар ҷавонони мо голиби озмуну олимпиадаҳои байналмилалӣ ҷумхуриявӣ гардидаанд.

Тайи беш аз се даҳсола ҷиҳати пешбурди сиёсати давлатии ҷавонон, фароҳам овардани шароити мусоид барои рушди инкишофи қобилияти истеъдоди онҳо ва боз ҳам бехтар гардонидани сатҳу сифати зиндагиву ҷағрафияти ин кишри ҷағрафияи иҷтимоӣ як силсила нақшаҳои барномаҳо қабул ва амалӣ шуда истодаанд.

Барои расидан ба мақсадҳои гузашташуда зарур аст, ки Кумитаи кор бо ҷавонон ва варзиш якҷо бо мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барномаҳои кор бо ҷавононро таҳия ва амалӣ намояд.

Дар ин замина, ҷиҳати боло бурдани сатҳу сифати тарбияи наврасону ҷавонон бояд ба масъалаи баланд бардоштани ҳисси худшиносии милли, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва инсонпарварии онҳо таваҷҷуҳи аввалиндараҷа дода шавад.

Таъмин намудани рушди соҳаи варзиш яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии Ҳукумати мамлакат буда, ҳадафи он оммагардонии варзиш, таҷхизоти тарзи ҳаёти солим, мусоидат намудан ба омодагии варзишгарони касбии тоҷик барои иштирок дар мусобақаҳои сатҳи ҷумхуриявӣ байналмилалӣ мебошад.

Иштироки ҷағрафияи ҷавонони мо ва пирӯзии онҳо дар мусобақаҳои сатҳи байналмилалӣ, бешубҳа, ба болоравии обрӯи кишварамон мусоидат менамояд.

Танҳо соли 2023 варзишгарони Тоҷикистон аз мусобақаҳои сатҳи байналмилалӣ 343 медал, аз ҷумла 108 тилло, 76 нуқра ва 159 биринҷ ба даст оварданд, ки нисбат ба соли 2022-юм 226 медал зиёд мебошад.

Барои ноил гардидан ба дастовардҳои боз ҳам бештар зарур аст, ки ба истифодаи самаранокии инфрасохтори варзиш, хусусан, ба нигоҳубини дурусти иншооти биноҳои бунёдгардида эътибори ҷиддӣ зоҳир карда шавад.

Мухтарам вакилони халқ!

Таъмин намудани рушди устувор ва босуръати кишвар танзими ҳуқуқии саривақтӣ ва ҳамаҷонибаро талаб менамояд.

Конунгузори бояд пайваста тақмил дода шавад ва ҳамқадами ислоҳоти сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ бошад.

Аз ин рӯ, аъзои Маҷлиси милли ва вакилони Маҷлиси намояндагон бояд тамоми саъю кӯшиши худро ба ин самт равона созанд.

ПАЁМИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН «ДАР БОРАИ САМТҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ДОХИЛӢ ВА ХОРИҶИИ ҶУМҲУРӢ»

Зимнан, хотирнишон менамоям, ки дастоварду пешравихоӣ то имрӯз ноилшудаи кишвар натиҷаи қонунҳои таҳия ва қабулкардаи парламенти мамлакат мебошад.

Ба шумо — аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон мурочиат карда, ҳамаи шуморо даъват менамоям, ки биёед, минбаъд низ якҷо қору фаъолият намуда, кишвари худро ободу зебо созем, сатҳу сифати зиндагии халқамонро баланд бардорем ва обрӯи Ватани азизи худ — Тоҷикистони соҳибистиклодро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам таҳким тақвият бахшем.

Бояд гуфт, ки дар раванди бунёди ҷомеаи пешрафта ва адолатпарвар масъалаи ташаккули маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон нақши калидӣ дорад.

Холо дар кишвар барномаи сеюми таълим ва тарбияи ҳуқуқӣ барои солҳои 2020 — 2030 амалӣ шуда истодааст.

Масъалаи дигари муҳим, ки дар низоми ҳуқуқии кишвар нақши калидӣ дорад, таъмини волоияти қонун буда, он меҳвари фаъолияти мақомоти ҳокимияти судӣ ва хифзи ҳуқуқ ба ҳисоб меравад.

Таъмин намудани дастрасӣ ба адолати судӣ ва иттилоот оид ба фаъолияти судҳо, муҳокимаи ошкоро ва одилонаи судӣ ба таҳкими қонунӣ, пешгирӣ кардани содиршавии ҷиноят, эҳтиром ба қонун ва хифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шаҳрванд мусоидат менамояд.

Ҷорӣ намудани технологияҳои муосири электронӣ дар фаъолияти судҳо низ аз ҷумлаи қорҳои муҳим мебошад ва бояд дар ин самт тадбирҳои мушаххас андешида шаванд.

Ҳозирини арҷманд!

Вазъи мураккабу ташвишовари минтақа ва ҷаҳон, аз ҷумла торафт шиддат гирифтани раванди азнавтасимкунии дунё, яроқнокшавии бошитоҷ, «чанги сард», таҳдиду хатарҳои муосир — терроризму экстремизм, қочоқи силоҳ, ҷиноятҳои киберӣ ва дигар ҷинояткорҳои муташаккили фаромиллӣ моро водор месозад, ки барои таъмин намудани амнияти муҳофизавии кишварамон тадбирҳои иловагӣ андешем.

Бо бехтарин шароити зиндагиву хизмат таъмин намудани хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, омода кардани кадрҳои баландхатмос, таҳмиладони дониши таҳассусӣ ва сатҳи касбияти ҳайати шахсии ҷузъу томҳо, боз ҳам баланд бардоштани ҳисси масъулиятшиносӣ ва ватандӯстиву ватанпарастии афсарону сарбозон аз қабилҳои ин тадбирҳо мебошанд.

Ҳукумати мамлакат дар ин самт, аз ҷумла доир ба навсозии иқтисодӣ

Қувваҳои Мусаллаҳ ҳамаи чораҳои заруриро андешида истодааст ва ин равандро минбаъд низ идома хоҳад дод.

Ҳадафи мо аз навсозии имкониятҳои Қувваҳои Мусаллаҳ боз ҳам бехтар таъмин намудани амният ва суботи кишварамон мебошад.

Таъкид менамоям, ки роҳбарони Қувваҳои Мусаллаҳ, воҳидҳои ҳарбӣ ва мақомоти хифзи ҳуқуқ бояд ба риояи ҳатмии оинномаҳои ҳарбӣ, тартибу интизом ва таъмини волоияти қонун эътибори доимӣ ва қатъӣ диҳанд.

Тамоми соҳтору мақомоти давлатӣ, аз ҷумла мақомоти хифзи ҳуқуқ бояд ҳамаи захираву имкониятҳои ҳамаҷонибаи вазифаҳои зикршуда барои соли 2024, ки сиёсати солгарди қабули Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҷлил мегардад, сафарбар намоянд.

Зеро Конституцияи Тоҷикистони соҳибистиклол, ки заминаи эъморидавлати мустақили миллӣ ва пешравии тамоми ҷанбаҳои ҳаёти мардуми кишварро фароҳам овардааст, яке аз дастовардҳои муҳимтарини мо мебошад.

Амалӣ намудани меъёрҳои Конституция ба мо имкон дод, ки пояҳои устувори ҷомеа ва давлатро созмон диҳем, сулҳу оромӣ, суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллиро таҳким бахшем, рушди устувори иқтисодии кишварамонро таъмин намоем, барои ҳар як шаҳрванди мамлакат шароити зиндагии арзанда ва инкишофи озодонаро муҳайё созем.

Бинобар ин, пешниҳод менамоям, ки соли 2024 ба ифтихори ин санаи бисёр муҳими таърихӣ «Соли маърифати ҳуқуқӣ» эълон карда шавад.

Ҳамватанони азиз!

Мураккабшавии авзои сиёсии байналмилалӣ, шиддат гирифтани вазъи геосиёсӣ низомӣ, таҳдидҳои амниятӣ, бӯҳронҳои молиявӣ иқтисодӣ, инчунин, мушқилоти марбут ба тағйирёбии иқлим, норасоии ғизо ва обӣ ошомидани дар ҷаҳону минтақа ва байномадҳои онҳо зимни пешбурди сиёсати хориҷии Тоҷикистон моро ба андешидани тадбирҳои зарурӣ водор месозанд.

Кишварии мо ба сифати авлавияти сиёсати хориҷии худ минбаъд низ ба густариши муносибатҳои дӯстона ва хусни ҳамҷаворӣ бо давлатҳои Осиёи Марказӣ дар заминаи эҳтиром эътибори мутақобила тавачҷуҳи ҳосса зоҳир мекунад.

Дар сиёсати хориҷии Тоҷикистон таҳким ва тавсеаи муносибатҳои дӯстонаву бисёрҷониба бо кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, инчунин, дигар шарикони анъанавӣ аз минтақаҳои Осиё, Аврупо ва Амрико ҷойгоҳи ҳосса дорад.

Ҷунин рӯйкарди ба оянда нигаронидашуда асоси сиёсати «дарҳои қушода»-

и Тоҷикистонро ташкил медиҳад.

Дар ин росту, мо ҳамкориҳои худро бо кишварҳои ҷаҳони ислом боз ҳам густариш мебахшем.

Тоҷикистон дар робита ба равандҳои ҷорӣ дар Афғонистон ва Ховари Миёна, бахусус, Фаластин хеле нигарон аст.

Мо таъсиси давлати мустақили Фаластинро дар асоси қатъномаҳои қабулкардаи Созмони Милалӣ Муттаҳид ва марзҳои соли 1967 ягона роҳи имконпазирӣ таъмини сулҳу суботи пойдор дар ин минтақа медонем.

Кишварии мо аз ҷомеаи ҷаҳонӣ боз ҳам даъват ба амал меоварад, ки ҳамаи низоҷо танҳо бо роҳи музокирот ва муқолама ҳал карда шаванд.

Ҳамкориҳои Тоҷикистон бо ҳамаи созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ-ву минтақавӣ, аз ҷумла Созмони Милалӣ Муттаҳид, Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, Созмони ҳамкориҳои Шанхай, Созмони ҳамкориҳои исломӣ, Созмони ҳамкориҳои иқтисодӣ, Созмони Аҳдномаи амнияти дастҷамбӣ, Созмони амният ва ҳамкорӣ дар Аврупо ва ниҳодҳои дигар ба фароҳамсозии шароит ва имконот барои тақвияти мавқеи кишвар дар арсаи ҷаҳонӣ ва иштироки фаъоли он дар равандҳои глобалӣ ва барномаву заминаҳои муҳталиф равона гардидааст.

Мо чихати таъмин намудани пойдорӣ низом ва суботи байналмилалӣ аҳамияти тақвияти нақши муҳиму ҳамоҳангсоз ва муттаҳидкунандаи Созмони Милалӣ Муттаҳидро таъкид мекунем.

Қобили ёдоварист, ки соли гузашта бо ташаббуси панҷуми Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гардидаи Қатъномаи Созмони Милалӣ Муттаҳид дар бораи «Соли байналмилалӣ хифзи пирияхҳо» эълон кардани соли 2025, инчунин, 21-уми март ҳамчун Рӯзи ҷаҳонии пирияхҳо ва таъсиси Ҳазинаи байналмилалӣ хифзи пирияхҳо барои ҷомеаи ҷаҳонӣ муҳим ва мӯяи ифтихори мардуми шарафманди Тоҷикистон аст.

Мо аз ҳамкорихоӣ худ бо ҳамаи ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ ва дигар шарикони рушд қаноатманд мебошем ва минбаъд низ бо максималӣ таъмин намудани ҳадафҳои рушди устувор ҳамкорихоӣ худро бо онҳо густариш медиҳем.

Муҳтарам аъзои Маҷлиси миллӣ ва вакилони Маҷлиси намояндагон!

Ҳамватанони азиз!

Дар паёми имрӯза дастоварду пешравихоӣ дар зарфи солҳои охир ноилшудаи Тоҷикистони соҳибистиклол баён гардидаанд.

Хотирнишон менамоям, ки ҳамаи пешравихоӣ зикршуда маҳз бо захираҳои содиқонаву софдилони ва азму талоши ватандӯстонаи мардуми шарифи кишвар ба даст омадаанд.

Аз ин лиҳоз, ба мардуми соҳибмаърифату тамаддунсоз ва шарафманду сарбаланди мамлакат барои дастгирии сиёсати пешгирӣфтаи давлату Ҳукумат ва захираҳои ахлоқаву ободгарона сипосу миннатдорӣ самимии худро изҳор мекунам.

Дар баробари қомебӯҳои имрӯз мушқилоту масъалаҳои ҳалталаби ҳаёти ҷомеа ва давлат, инчунин, вазифаҳои барои ҳаллу фасли онҳо муайян ва мушаххас карда шуданд.

Таъкид менамоям, ки бартараф кардани камбудҳои мавҷуда ва ҳалли мушқилоти ҷойдошта, қабл аз ҳама, вазифаи ҷониби ҳар як роҳбар — аъзои Ҳукумат, Маҷлиси миллӣ, вакилони Маҷлиси намояндагон, райсони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо, ҷамоатҳои шаҳраку дехот, роҳбарони соҳтору мақомоти давлатӣ, ташкилоту муассисаҳо, хизматчиёни давлатӣ, аҳли зиё, фаъолон ва тамоми мардуми шарифи кишвар мебошад.

Ҳамаи мо вазифадорем, ки дар шароити ниҳоят ҳосса ва ноорому пуртахаввули ҷаҳони имрӯза ва афзоиши таҳдиду хатарҳои муосир ба истиклолу озодӣ, суботи сиёсӣ ва амнияти ҷомеаи башарӣ беш аз ҳар вақти дигар босабру таҳаммул ва муттаҳиду сарҷамъ бошем, тамоми саъю талоши худро ба хотири ҳимояи арзишҳои миллӣ, хифзи манфиатҳои давлату миллат, ободии Ватани азизамон ва рушди кишварии соҳибхитиярон равона созем.

Ман ба мардуми азизи кишвар мурочиат карда, ҳар яки онҳо даъват менамоям, ки биёед, табиати Тоҷикистони бихиштосоямонро ба гулистон табдил диҳем, ободӣ ва тозагиву озодагиро аз ҳар хонаву қошона сар карда, то дехоти дурдасттарин вусъат бахшем, тамоми қаламрави Ватанамонро ҳурраму сарсабз гардонем ва соҳиб фархангу тамаддуни бостонӣ будани худро ба ҷаҳонӣён собит намоем.

Ман ба ҳисси баланди миллӣ, эҳсоси гарми ватандӯстӣ, нияти неку азми қатъӣ ва саъю талоши созандаи мардуми шарафманди Тоҷикистон эътимодӣ қомил дорам.

Бо итминон изҳор менамоям, ки мо ҳама якҷо бо қору фаъолияти ахлоқи Ватани азизамонро, хусусан, то ҷашни бузурги миллӣ — 35-солагии истиклоли давлатӣ ободу зебо месозем, давлати соҳибистиклоламонро пешрафта мегардонем ва эътибору обрӯи онро дар арсаи байналмилалӣ боз ҳам баланд мебардорем.

Ба қулли мардуми шарифи Тоҷикистон саломатӣ, ҳонаи обод, бахту иқболи нек ва ба ҳар яки шумо — ҳозирини муҳтарам — сарбаландӣ ва муваффақияту барори қор орзу менамоям.

Ҳамеша саломату муваффақ бошед, ҳамватанони азиз!

28-юми декабри соли равон профессорону омӯзгорон, қорамдон ва донишҷӯёни Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Паёми навбатии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии ҷумҳурӣ»,

ки аз тариқи тамоми шабақаҳои телевизионӣ ва радиои мамлакат паҳш гардид, бо мароқи том тамошо карда, татбиқи онро, ки омилҳои асосии пешрафт ва ободию шуқуқии Тоҷикистони соҳибистиклол ба шумор меравад, максиму мароми ҳеш қарор доданд.

Омӯзгорон, кормандон ва донишҷӯёни азиз!

Хамаи шуморо аз номи Раёсати донишгоҳ ба муносибати Соли нави мелодии 2024 самимона табрику тахният мегӯям.

Соли 2024, ки баъди чанд рӯз ба ҳукми таърих ворид мегардад, барои тоҷикону тоҷикистониён соли бобарор ва пур аз дастоварду рӯйдодҳои муҳимми сиёсӣ, иқтисодӣ иҷтимоӣ ва фарҳангии варзишӣ буд.

Паёми навбатии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ- Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон “Дар бораи самтҳои асосии сиёсати дохилӣ ва хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон”, ки 28-уми декабр ироа гардид, дар рушди минбаъдаи ҳамаҷонибаи мамлакат, ободиву шукуфоии он, боз ҳам бехтару хубтар гардидани сатҳи зиндагии мардум ва боло рафтани обрӯю нуфузи Ватани маҳбубамон дар арсаи байналмилалӣ нақши калидӣ мебозад, аз муҳимтарин рӯйдоди сол доништа мешавад.

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон низ дар соли 2023 ба як қатор дастоварду қомебиҳо ноил гардид, ки хамаи онҳо тавасути заҳматҳои зиёд ва ҳисси баланди масъулиятшиносии шумо - омӯзгорону кормандон ва донишҷӯён ба даст омадаанд. Аз ҷумла дар ин сол

ТАМАННИЁТИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҲ АМОНЗОДА ИЛҲОМ ТЕМУР БА МУНОСИБАТИ СОЛИ НАВИ 2024

6-нафар омӯзгор бомуваффақият рисолаи номзадӣ, 2-нафар рисолаи докторӣ 1-нафар доктори фалсафа (Phd) доктор аз рӯи ихтисос химия намуда, сазовори дараҷаҳои илмӣ гардиданд. Омӯзгорони донишгоҳ соҳиби 10- патент ва 5 қарори мусбӣ оид ба гирифтани патент шуданд. Омӯзгор Фирӯз Чалилов бошад, дар даври шаҳрии Озмуни ҷумҳуриявии “Илм-фуруғи маърифат” дар номинатсияи “Ихтироъкорӣ” ҷойи дуюмро ишғол намуда, сазовори мукофоти пулӣ, яъне 15 ҳазор сомонӣ гардид.

Фаъолияти донишгоҳ дар самти робитаҳои байналмилалӣ низ назаррас буд.

Донишгоҳ дар соли 2023 ҷиҳати ба роҳ мондани ҳамкориҳои байналмилалӣ бо 18 муассисаи таҳсилоти олии касбӣ, созмону ширкатҳои байналмилалӣ шартнома ва созишномаҳои тарафайн ба имзо расонидааст.

Танҳо аз моҳи феврал то декаб-

ри соли 2023 дар асоси шартномаю созишномаҳои баимзо расонидашуда, 34 нафар донишҷӯю омӯзгор ва корманди донишгоҳ ҷиҳати иштирок дар семинар, курсҳои тақмили ихтисос, форуму конгрессҳо ва таҳсил дар доираи татбиқи лоиҳаҳои байналмилалӣ Erasmus+ KA1 KA2, GIZ, UniCEN ва ғайра ба хориҷи кишвар фиристонида шуда, дар ин давра 42 нафар олимону мутахассисони хориҷӣ ба донишгоҳ ташриф оварданд.

Ҳамкасбони азиз, бо мақсади боз ҳам бехтар ба роҳ мондани сифати таълим ва тайёр кардани мутахассисони ба талаботи бозори меҳнат рақобатпазир ва бехтар намудани мавқеи донишгоҳ дар байни макотиби олии кишвар, ҳар яке мо вазирадор ҳастем, ки минбаъд низ бо дарки баланди масъулиятшиносӣ дар татбиқи дастуру ҳидоятҳои Президенти маҳбуби кишварамон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон, баҳусус, Паёми навбатии он ба Маҷлиси

Олии мамлакат саҳми арзандаи хешро гузорем.

Боварӣ дорам, ки Шумо олимону омӯзгорони арҷманд минбаъд низ дар рушди илми ватанӣ, пешрафти иқтисодиёт ва ободиву шукуфоии кишвари маҳбубамон — Тоҷикистони соҳибистиклол нақши муассир мегузоред.

Бо чунин нияту орзуҳои неқ бори дигар Соли навро бароятон муборакбод мегӯям.

Бигзор, Соли нав ба хонадони ҳар кадоматон хушбахтӣ, файзу баракат, нуру зиё ва шодиву нишот биорад.

Мирзо Турсунзода

КАЛОМИ СОЛИНАВӢ

Соли пешин хайр бо мо — гуфту рафт,
Бо умеди рӯзи фардо — гуфту рафт.
Хайр бо мулки тавоно гуфту рафт,
Меравам ман, соли нав, о — гуфту рафт.

Дар замин осорҳо бигзошт, рафт,
Қиссаву гуфторҳо бигзошт, рафт.
Аз қудумаш мулк то рангин қунад,
Зебу зинат борҳо бигзошт, рафт.

Соли нав меояд, истикбол гир,
Пешвоз онро тамоми сол гир.
Ҳар дақиқа, ҳар нафас қимат шумор,
Соати тозандаро дунбол гир.

Соли нав орад туро савғои нав,
Фатҳи нав, шодии беҳамтои нав,
Баҳри фарзандони хушиқболи мо
Манзили нав, қасри нав, маъвои нав.

Кам нагардад то табассум дар лабат,
Кам нагардад оташу тобу табат,
То нагардад то сахаргоҳон ҳамӯш
Шуълае, ки мекунад равшан шабат,

Сулҳ соз аз меҳнатат пурзӯртар,
Солҳои панҷи навро пурзафар.
Аз баландиҳои нав бинмо назар
Бар уфуқи пурсафо вақти сахар.

То абад бигзор бошад шуълабор
Дар сари мо офтоби рӯзгор,
Чун нишон аз сулҳ бошад чилвагар
Пурситора осмони беғубор.

ТАРБИЯИ ҶАВОНОН ДАР РҶҲИЯИ ВАТАНПАРВАРӢ ВА ҲИФЗИ АРЗИШҲОИ МИЛЛӢ

Партави некон нагирад,
ҳар ки бунёдаш бад аст.
Тарбият ноахлоқро чун
гирдакон дар гумбад аст.
(С.Шерозӣ)

Ҳар як марҳилаи бакамолрасӣ хусусияти хоси тарбияви доро мебошад. Донишҷӯён аз лиҳози он, ки ба шахсони бакамолрасидаи марҳилаи аввал, яъне давраи ҷавониро доро мебошанд ва синну солшон аз 17-сола боло мебошанд, бинобар ин, маҷмӯи қарорҳои тарбиявӣ хусусияти хоси худро дорад. Дар ин синну сол олимони соҳаи педагогика ва психология чунин мепиндоранд, ки шахс дар ин марҳилаи зиндагӣ акнун дарк менамояд, ки то ба ҳадафҳои гузаштааш расад.

Дар бисёре аз адабиёти илми педагогика оварда шудааст, ки зеро мафҳуми тарбия чунин фаъолияти мақсаднокеро оид ба даст овардани хислатҳои наҷиби аз ҷониби ҷомеа пазируфташавандаи инсонро менамояд, ки дар натиҷаи расонидани таъсири педагогӣ психологӣ ба шахси ташаккулёбанда, нишон дода тавонистани намунаи ибрати маънавии ба ҳар яке аз иштирокчиёни раванди бакамолрасӣ, аз ҷониби шахс дарк намуда тавонистани соҳиби ақлу идрок будан, ахлоқи ҳақиқатдӯстан, худро шинохтаю, пайваста тақдир додан ба даст меояд.

Бояд қайд кард, ки тарбия ин падидаи иҷтимоӣ, фарҳангӣ, равонӣ ва педагогӣ буда, он барои танзими ҳаёти инсон ва пешрафти ҷамъият хизмат менамояд.

Ҳамзамон, тарбияи насли наврас ҳамчун фаъолияти махсуси мақсаднокӣ ҷомеа буда, барои рушди шахс ва ворид шудани инсон ба ҷараёни зиндагии ҳадафнок ва бунёди ҳаёти фарҳангӣ раво на карда мешавад.

Ҳадафи тарбия қисми таркибии мақсаду вазифаҳои мақомоти давлат қарор мегирад, ки он барои амалӣ намудани манфиатҳои давлат, ҷомеа ва ҳар як шахрванд ихтисос дода мешавад.

Тарбияи миллии шахрванд сифатҳои баланди ахлоқӣ, хувияти миллӣ, инсондӯстӣ, озодандешӣ, мавқеи шахрвандӣ, ташаббускорӣ ва амсоли инро ташаккул дода, кодир аст бар пояи манфиатҳо ва арзишҳои миллӣ таъсир расонад, Ватани хешро дӯстдорад ва онро химоя намояд, ҳамчун соҳиби таваққури миллӣ ва пасдори тамадуни миллӣ дар пешрафти ҷомеа сахмгузор бошад.

Мақсаду вазифаҳои ниҳии тарбияи миллӣ ташаккули инсонии комил, соҳиби Ватан, нангу номуси миллӣ, ифодагари симои зехнию маънавий, ахлоқӣ, фарҳангӣ ва арзишҳои дигари инсонӣ ба ҳисоб меравад.

Дар асоси Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва ягона буда, дар он ҳамаи шахрвандони ҷумҳурӣ, қатъи назар аз миллат, наҷод, этникӯд, чинс, забон, этникӯдҳои динӣ, мавқеи сиёсӣ ва вазъи иҷтимоӣ баробар тарбия мегиранд. Ҳар як шахрванд метавонад фарзандонро дар рӯҳи анъана ва арзишҳои миллии худ

тарбия намояд, ба шарте ки рафтору кирдор ва фаъолияти илмию фарҳангӣ ҳилофи арзишҳои умумидавлатии Тоҷикистон ва манфиатҳои кишвар набошад.

Ҳукумати Тоҷикистон бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон тамоми ҷораҳоро меандешад, ки шахрвандони ҷумҳурӣ, аз хурд то калон, дар асоси ҳуқуқҳои конституционӣ зиндагӣ, қор ва фаъолият намоянд.

Ҷанбаи илмӣ, дунявӣ ва башардӯстии анъанаяю расму оинҳои мусбати миллии кишварро дар тарбияи мардум дастгирӣ карда, барои истифодаи осори пурарзиши илмӣ, адабӣ, таърихӣ, динӣ ва асару дастурҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон доир ба тарбияи шахрвандон тадбирҳо меандешад.

Моро лозим аст, ки дар муҳити Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон фаъолияти худро дар асоси арзишҳои ҳуқуқӣ, ки Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст мутобик намуда ҷашни 35-солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо дастовезҳои арзандаи илмию омӯзгорӣ, дарки баланди масъулиятшиносӣ ва ифтихори миллӣ пешвоз гирем.

Фирдавс Одилшоевич,
муаллими калони
кафедраи мошин ва
дастгоҳҳои истеҳсоли хӯрока

ПЕШГИРИИ КОРРУПСИЯ- КОРИ ҲАМА ВА ҲАР КАС

*Ҳамасола дар
Ватани маҳбубамон-
Тоҷикистони
соҳибистиклол санаи
9-уми декабр Рӯзи
байналмилалии мубори-
за бар зидди коррупсия
таҷлил карда мешавад.*

Ба ин муносибат кормандони Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки сахмашон дар бобати пешгирии ва мубориза бо ин зухуроти номатлуб хеле калон аст, бо хонандагону омӯзгорони мактабҳои тахсилоти ҳамагонӣ, литсейю гимназияҳо, омӯзгорону донишҷӯёни донишгоҳу донишқадаҳо, коргарони корхонаву ташкилот ва дигар муассисаҳо семинару конференсия, мизҳои мувадвар ва суҳбату вохӯриҳо гузаронида, хавфнокӣ ва оқибатҳои

Семинаро муовини ректор оид ба тарбия Ситора Абдумуминзода ҳусни оғоз бахшида, меҳмононро хайрамақдам гуфт ва иброз дошт, ки нақши Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мубориза бо коррупсия на заррас аст ва маҳз ба шарофати фаъолияти хуби кормандони ин ниҳод, ҳолатҳои даст задан ба амалҳои коррупсионӣ сол то сол

маҷмӯъ боиси поймолшавии ҳукуки иисон ва заиф шудани пояҳои ахлокии ҷомеа мегардад.

Аз ин рӯ, мубориза бо коррупсия танҳо кори кормандони Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон набуда, бояд ҳар як шахси ватандӯсту поквичдон барои пешгирӣ ва решакан кардани ин амали номатлуб сахмгузор бошад.

Гуфта шуд, ки ҳадафи асосии кормандони агентӣ дар самти пешгирӣ ва бартараф намудани ҳолатҳои коррупсионӣ ин аст, ки аз иштироки васеи аҳоли, ташкилотҳои ҷамъиятӣ ва воситаҳои ахбори омма истифода намуда, оқибатҳои ин мушкилоти ҷомеаи ҷаҳониरो ба шахрвандон фаҳмонем.

Маврид ба зикр аст, ки роҳбарияти давлат дар роҳи решакан ва паст кардани шиддати ин амали фассод дар қаламрави ҷумҳурий чораҷӯӣ карда, тамоми тадбирхоро амалӣ намуда истодааст. Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи муқовимат ба коррупсия” аз 7-уми августи соли 2020, № 1714 аз ҷумлаи хамин тадбирхост.

Нотикон аз аҳли толор, бахусус, омӯзгорону кормандон даъват ба амал оварданд, ки чихати баланд бардоштани мафкураи зиддикоррупсионии донишҷӯён чораҳо андешида, барои фаҳмонидани роҳҳои пешгирӣ аз ҳолатҳои коррупсионӣ пайвасти корҳои фаҳмондакхӣ ва тарғиботи ташвиқоти ба роҳ монанд.

Дар фарҷоми семинар меҳмонон ба саволҳои додаи омӯзгорону донишҷӯён ҷавобҳои қаноатбахш гардониданд.

Р. МАСЪУД

ТАВАҶҶУҲ!

ОЗМУНИ “БЕҲТАРИН МАҚОЛАНАВИС ДАР СОЛИ 2024”

Раёсати Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо ҳафтаномаи “Фановар” бо мақсади тарғибу ташвиқи илмомӯзӣ, баланд бардоштани ҳисси ватандӯстиву ҳештаншиносии ҷавонон, хифзи якпорчагӣ, истиклолу оромӣ ва ваҳдати ягонагии кишвар озмуни “Беҳтарин мақоланавис дар соли 2024”-ро эълон менамояд.

Озмун аз 4-уми январ то 20-уми декабри соли 2024 миёни омӯзгорону кормандон, донишҷӯён ва магистрантону докторантони донишгоҳ гузаронида шуда, ғолибони он муайян ва дар ҷамъбасти натиҷаҳои сол, яъне 27-уми декабри соли 2024 бо диплому тухфаҳои хотиравӣ кадрдонӣ карда мешаванд.

Эзоҳ:

1. Мавзуи мақолаҳо метавонад дар тамоми самтҳо, аз ҷумла илм, таълиму тарбия, инноватсия, технологияҳои иттилоотӣ, варзиш, сайёҳӣ, одобу ахлоқ бошад.

2. Матлаби муаллифон дар ҳаҷми то 4 саҳифа бо ҳуруфи Times New Roman, андозаи 14 пазируфта мешавад.

ҲАЙФ АСТ

Ба фарзандони ноқобил, дуо аз падар ҳайф аст,
Зи ҷӯ як қатра обе бар дарахти бесамар ҳайф аст.
Чавоне, ки насозад тутиё хоки раҳи модар,
Зи модар аз барояш як нигоҳе аз чигар ҳайф аст.
Падар гар боғбон, фарзанд мебошад самар онро,
Ба шохии бесамар, файзе зи хуршеди сахар ҳайф аст.
Писар то пурҳунар гардад, падар ҳуни чигар гардад,
Писар дар фикри зар афтад, барои ӯ падар ҳайф аст.
Намуд Яъқубро аз дида маҳрум интизориҳо,
Намедонӣ агар ту ин адаб, номи падар ҳайф аст.
Бувад фарзи яқин, ки волидонатро фано ояд,
Дуоят аз падар набвад, туро нори Сакар ҳайф аст.
Зи беадлӣ агар соҳиб шавӣ ту ними оламо,
Ба сар тоҷи зару ганчина, ханҷар бар камар ҳайф аст,
Зи дарёи маонӣ Нуралӣ гаштаст бархӯрдор,
Касони кӯрдилро боғи маъниҳо сафар ҳайф аст.

ҲАМРАҲИ ЁРОН БИЗӢ

Ҳиммати марди надорӣ, дур аз мардон бизӣ,
Мард агар хоҳӣ шудан, дар хизмати мардон бизӣ.
Ин фалак бо сад забоне ҳарф мегӯяд ба ту,
Тарҷумоне гир бо худ ё ки дар зиндон бизӣ.
Қадри бемор он ҳамедонад, ки худ бемор буд,
Ғамбадилро ёр шав, монандаи дармон бизӣ.
Нони кас хурдӣ, намакдонаш мудоман пос дор,
Донӣ фарзи айн дорӣ, дар адои он бизӣ.
Чун сапедӣ дидӣ дар мӯ, бош ҳар соат бахуш,
Бар сари нафсат ҳамеша ҳамчу як султон бизӣ
Дар фазои ишк бо гарду ғубор олудай,
Ҳамсафар бо Қайс бошу дар ҳамон паймон бизӣ.
Ноумеди ашкрезон кай дари Ҷаннат равад,
Бар дари умедҳои Равзаи Ризвон бизӣ.
Бар сари кас ҳар ҷӣ ояд, пургуноҳӣ собит аст,
Нуралӣ, ҳар ҷо ки бошӣ, ҳамраҳи ёрон бизӣ.

Нуралӣ Валӣ, омӯзгори ДТТ

ногуворӣ ин падидаи номатлубро фаҳмонидани шарҳу тавзеҳ медиҳанд.

Аз ҷумла, санаи 6-уми декабри соли равон намоёндагони Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон Бойзод Хушбахт - муовини сардори шӯъбаи муносибатҳои байналмилалии агентӣ, Турсунзода Саймаҳуб - сарнозири хамин шӯъба, Штефан Ханиш ва Ҷӯразода Маликамутахассисони лоиҳаи идоракунии самарабахши Созмони амният ва ҳамкории дар Аврупо (САҲА), Шахноза Насриддинова - намоёндаи ташкилоти ҷамъиятии Маркази ҳукуки инсон ва Сафаров Абуалӣ - модератор - баранда бо омӯзгорону кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон семинари омӯзишӣ баргузор намуданд.

коҳиш ёфта истодаанд.

Намоёндагони агентии зикргардида зимни суҳанронӣ кайд намуданд, ки коррупсия зухуроти номатлуби ҷамъиятӣ буда, омӯзиши ҷиддӣ ва мунтазам, муносибати махсус, муқобилати комплексӣ ва оперативиро тақозо менамояд. Коррупсия яке аз масъалаҳои харобкунандаи ҷомеаи ҷаҳонӣ дар доираи масъалаҳои иқтисодӣ ба ҳисоб меравад. Тавре Президенти маҳбуби кишвар, Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар яке аз суҳанронихояшон иброз доштанд “Коррупсия зухуроти номатлубест, ки эътимоди мардумро ба давлат коста гардонидани, обрӯву эътибори онро коҳиш медиҳад, барои рушди иқтисодиёти пинҳонӣ ва ғайримасъадноки давлатию ҷамъиятӣ шароит фароҳам меорад ва дар

МУАССИС:

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Ҳайати таҳририя:

Амонзода И.Т., Тошматов М.Н., Ғаффоров А.А., Бобоев Х.Б., Ғаффоров Ф.М., Абдумуминзода С.

Нишони мо:

734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнома бо се забон:
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ
чоп мешавад.

САРМУҲАРРИР:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ

Рӯзнома ба хотири риояи озодии афкор маводеро
низ ба таъби мерасонад, ки хилофи назараш аст.
Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи муаллифро ба уҳда намегирад.

Рӯзнома дар ҚДММ «Мега-принт»-и
шаҳри Душанбе чоп шудааст. Адади нашр 1574 нусха